

Bevar skolemælken i København

I forbindelse med budgettet for 2023 har Københavns Kommune et stort effektiviseringsbehov. For Børne- og Ungdomsudvalget betyder det, at der skal findes effektiviseringer for 48,5 millioner kroner på næste års budget. Et af forslagene handler om at spare 1,5 millioner kroner i 2023 ved at afskaffe skolemælksordningen i Københavns Kommune.

Mejeriforeningen anbefaler, at kommunen finder andre effektiviseringer og dermed bevarer en ordning, der bidrager til skolebørnenes næring, sundhed, trivsel og indlæring. Dermed undgår kommunen at fjerne en meget håndgribelig og særdeles billig serviceydelse, som 9.400 skolebørn har glæde af hver dag.

Skolemælk medvirker gerne til en optimering af ordningen således at der kan findes et bidrag til delvis dækning af de ønskede besparelser.

Skolemælksordningen i København omfatter 63 almene folkeskoler i kommunen samt en række specialskoler og fri/privatskoler. Når det er afgørende at opretholde ordningen, skyldes det flere forhold:

Skolemælk bidrager til børnenes sundhed

Børn har brug for energi, vitaminer og mineraler til at vokse og udvikle sig. Mælk indeholder mange af de næringsstoffer, som et barn har brug for i løbet af dagen. Mælk indeholder protein og phosphor, som bidrager til barnets normale vækst.

Derudover indeholder mælk calcium, som er nødvendigt for børns normale knogleudvikling. Calcium findes også i grønne grøntsager (broccoli, grønne bønner, grønkål), rugbrød, frø og nødder, dog i væsentlig mindre mængder. Samtidig kan kroppen lettere optage calcium fra mælk og mejeriprodukter sammenlignet med de fleste grøntsager.

Drikker barnet (6-9 år) mælk hver dag, for eksempel i form af en skolemælk, får det tæt på halvdelen (43 %) af den anbefalede mængde calcium på 700 mg – og en række andre vigtige næringsstoffer; phosphor og protein.

Mælk er en del af Fødevarestyrelsens officielle klimakostråd

Ifølge Fødevarestyrelsen er ca. 250 ml mælk eller mælkeprodukt dagligt tilpas, når du spiser planterigt og varieret.¹ Analyser af danskernes kostvaner² viser, at særligt børn ikke er i mål med at spise planterigt og varieret – endnu. Fødevarestyrelsen skriver, i forlængelse af mælkeanbefalingen at:

"Hvis du endnu ikke er helt i mål med at spise plante rigt og varieret med mange bælgfrugter og mørkegrønne grøntsager, kan en mængde på 300-350 ml mælk eller mælkeprodukt dagligt være tilpas."

Når det drejer sig om børn, kan det være godt at fordele indtaget af mælkeprodukter hen over dagen. Børn kan have svært ved at drikke den fulde anbefalede mængde på en gang. Med en skolemælk er barnet et godt stykke på vejen til den dagligt anbefalede mælke-mængde.

Skolemælk er et servicetilbud til forældrene

I København er der meget stor opbakning til skolemælksordningen, 23,7% af alle skolebørn på københavnske kommuneskoler drikker mælk. I resten af landet er der kun en tilslutning

¹ Fødevarestyrelsen, [De officielle kostråd – godt for sundhed og klima](#)

² DTU Fødevareinstituttet, [Danskernes Kostvaner 2011-2013](#)

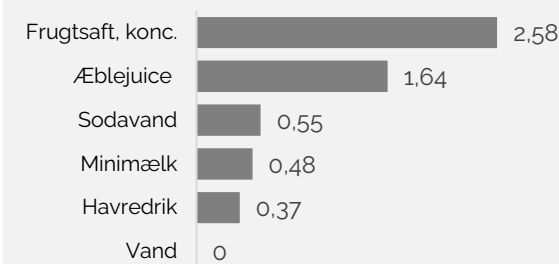
på 13,3%. For forældre til 9.400 skolebørn er det et godt servicetilbud, der er med til at sikre deres børn en sund og nærende frokost i skolen. Fjerner man tilbuddet, fjerner man også en service til forældre og børn, som har langt større værdi end det, som kommunen sparer på sit budget. Den samlede pris for servicetilbuddet inklusive forældrenes betaling, kommunens administration af ordningen samt EU-tilskuddet udgør ca. 8,5 mio.kr.

Skolemælk og CO₂-reduktion

I begrundelsen for forslaget om at afskaffe skolemælksordningen fremgår det, at afskaffelsen passer godt ind i kommunens mad- og måltidsstrategi, hvor animalske produkter skal reduceres for at nedbringe klimabelastningen fra måltiderne.

Men klimabelastningen reduceres kun, hvis mælken erstattes med vand. Som det fremgår af diagrammet, har både frugtsaft, juice og sodavand en højere klimabelastning end minimælk. Mælken har desuden den fordel, at klimabelastningen vil blive yderligere reduceret med tiden efterhånden som mejeribranchen indfrier sine ambitioner om klimaneutralitet senest i 2050. I Københavns Kommune vælger 77,2 % af børnene økologisk skolemælk. I resten af landet ligger økoprocenen på ca 52%.

Figur: CO₂e pr. kg for drikkevarer

Kilde: Den Store Klimadatabase, Concito

Skolemælk og en eventuel besparelse

Den planlagte besparelse udgør 1,5 millioner kroner i 2023 og godt 3,5 millioner kroner i de efterfølgende år. Besparelsen opnås ved at reducere det tekniske personales arbejdstid med én time om dagen. Som det også fremgår af forslaget, er der meget stor forskel fra skole til skole på, hvor meget tid det tager at håndtere skolemælksordningen. Det er de færreste skoler, der bruger en hel time dagligt på at administrere ordningen. Ordningen vil derfor i høj grad virke som en generel besparelse på skolernes tekniske personale. Desuden vil det også være et indgreb i skolernes frihed til at organisere det tekniske personales arbejde efter lokale behov.

Anbefaling

Det anbefales, at Københavns Kommune ikke afskaffer skolemælksordningen, men i stedet vælger en anden besparelsesform, der ikke påvirker skolebørnenes ernæring og som ikke gør 23,7% af alle skolebørn og deres forældre utilfredse pga. den manglende mælk.

Vi har forståelse for, at Københavns kommune ønsker besparelser og effektiviseringer. En løsning hvor der sikres både delvise besparelser og en fortsat skolemælkstilbud, kan f.eks. ske ved, at der fx:

- Reduceres i sortimentet til f.eks. alene at udbyde det økologiske sortiment eller at der reduceres mere, så der kun tilbydes f.eks. økologisk mini, lakostefri og kærnemælk. Det er en mulighed, der vil skabe forenkling for servicepersonalet. Flere skoler vurderer, at de har sparet 5-10 min. Pr pakning ved at reducere i antal varianter.
- Skolemælk leverer flere mælketaskers så der kan pakkes til flere dage ad gangen. Dvs. at skolen skal kun pakke 1-2 gange om ugen, hvilket kan spare ca. ½-1/1 time på de dage, hvor der ikke pakkes. Personalet får også en mere fleksibel arbejdsdag, da de ikke skal arbejde med skolemælken hver dag.
- Oprettelse af mælkepatroljer blandt eleverne på skolerne. Flere skoler har succes med at lade skoleklasser udføre pakkeopgaven. Det vil kræve, at der er en voksen til at lære eleverne op, men derefter vil de efterhånden være selvkørende. Denne model er med succes etableret på andre skoler rundt i landet. Elever tilegner sig praktiske kompetencer såsom at regne/tælle, tage ansvar, måske blive sat sammen med børn fra andre klasser og klassetrin, der har vist sig at styrke relationer og bedre det sociale liv.

MEJERIFORENINGEN

- Via øget betaling fra forældrene at finansiere en del af omkostningen til pakning på skolerne. En stigning på 10 øre eks. moms vil bidrage med 187 t.kr.

Skolemælk bidrager gerne til implementering af ovenstående og vore 2 skolekonsulenter kan allerede fra oktober 2022 kunne besøge alle skoler og sikre bedst mulig implementering.

Samlet set estimerer vi bidraget fra skolemælk således:

Forslag	T.kr. pr år
Reduktion af sortiment	40
Flere køletasker og færre pakkedage	252
Etablering af mælkepatruljer	1.260
Øget forældrebetaling der krediteres skolen (10 øre/stk)	187
I alt	1.739

Vi håber med ovenstående anbefalinger og bidrag til besparelser, at Skolemælken fortsat har sin plads i kommunalt regi og en dermed billigere skolemælksordning for Københavns kommune, kan fastholders til glæde og gavn for 9.400 elever og deres forældre.

Vi ser frem til en positiv tilbagemelding.

Kontaktinformation:

Jan Hermansen
Afdelingschef
Mejeriforeningen
Mejeriernes Skolemælksordning
Mobil 22310394
jher@mejeri.dk